

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Vzdelávací program:

**INOVAČNÉ VZDELÁVANIE PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV ŠKÔL V OBLASTI
INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA DETÍ Z MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Pedagogická diagnostika, poznávanie dieťaťa v materskej škole

Mgr.Marta Brziaková

MRK2_INV_PO_005

Materská škola, 044 45 Bačkovík 63

Rok: 2015

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Pedagogická diagnostika je „špeciálna disciplína pedagogiky“, ktorá sa zaoberá teoretickými a metodologickými problémami objektívneho zisťovania a hodnotenia výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľa. Úlohou pedagogickej činnosti je určiť vývinový stupeň vedomostí, zručností, vôľových a charakterových vlastností, vlôh, nadania a iných črt osobnosti a stanoviť prognózu ďalšieho vývinu.

Z existujúcich definícií charakterizujúcich pedagogickú diagnostiku Zelinková (2001) hovorí: “Pedagogická diagnostika je proces, ktorého cieľom je poznávanie, posudzovanie a hodnotenie výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho aktérov.”

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Pedagogická diagnostika sa zameriava na zložku:

- **obsahovú:** dosiahnutá úroveň vedomostí, zručností a návykov, významný je predovšetkým výsledný produkt;
- **procesuálnu:** akým spôsobom sa proces výchovy a vzdelávania uskutočňuje (významný je proces)

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Gavora (1996) vymedzuje dva základné typy pedagogického diagnostikovania:

- diagnostikovanie formálne
- diagnostikovanie neformálne

Gavora (1989) delí diagnostikovanie žiakov podľa jednotlivých etáp na:

- vstupné diagnostikovanie
- priebežné (formatívne) diagnostikovanie
- záverečné (somatívne) diagnostikovanie

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Metódy pedagogickej diagnostiky:

- pozorovanie - krátkodobé, dlhodobé, náhodné, systematické
- rozhovor
- anamnéza
- dotazník
- testy
- metóda overovania vedomostí a zručností
- analýza výsledkov činností a analýza úloh
- portfólio
- kazuistika

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

K systémom, ktoré ovplyvňujú vývoj dieťaťa patria:

- **spoločnosť** – médiá, záujmové organizácie, školská politika, vrstovníci
- **rodina** – rodičia, súrodenci, starí rodičia, štýl rodinnej výchovy
- **škola** – klíma školy, vedenie školy, vzťah medzi učiteľkami a deťmi
- **osobnosť dieťaťa** – bio-psycho-sociálna jednota

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Obsah pedagogickej diagnostiky delíme do 15 oblastí.

Využívanie všetkých oblastí a ich diagnostikovanie súvisí s vekom dieťaťa, nie je potrebné diagnostikovať úplne všetky oblasti vo všetkých vekových skupinách. Obsah pedagogickej diagnostiky si môže učiteľka upraviť, prispôbiť profilácii materskej školy. Dôležité je zachovať to, aby v rámci obsahu pedagogickej diagnostiky bola obsiahnutá celá osobnosť dieťaťa.

Obsah pedagogickej diagnostiky v materskej škole:

1. Vnímanie
2. Psychomotorika
3. Fyzický vývin
4. Diagnostika rozumových schopností

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

5. Pamäť
6. Pozornosť
7. Komunikačné schopnosti
8. Lateralita
9. Školská zrelosť
10. Hra
11. Diagnostika sociálnych vplyvov
12. Motivácia a emocionalizácia
13. Diagnostika správania
14. Detský výtvarný prejav
15. Tvorivosť

/Metodika predprimárneho vzdelávania/

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Pracovné listy a ich využitie v pedagogickej diagnostike:

1. ako prostriedok:

- a) individualizovaného poznávania rozvoja osobnosti dieťaťa
- b) hodnotenie kvality a efektivity edukácie v podmienkach materskej školy

2. ako metóda:

- a) testovania čiastkových vedomostí a schopností detí
- b) podporujúca aplikáciu iných metód v komplexnej pedagogickej diagnostike.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Individualizované poznávanie rozvoja osobnosti dieťaťa znamená, že pracovný list a činnosti dieťaťa na pracovnom liste slúžia ako spätná väzba dieťaťu aj učiteľke o procese aj výsledkoch napredovania, zdokonaľovania sa dieťaťa v kognitívnej, perceptuálno-motorickej a sociálno-emocionálnej stránke osobnosti.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Záznamové hárky

Aby učiteľka vedela odborne diagnostikovať dieťa, je dôležité, aby zistené údaje zaznamenávala a postupne, v priebehu času porovnávala pokroky dieťaťa tak, aby mohla plánovať ďalšie aktivity.

Je dôležité, aby si záznamový hárok vybrala učiteľka tak, aby jej vyhovoval, bol pre ňu zrozumiteľný, jednoduchý a účelný.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Vstupná diagnostika

Meno dieťaťa: Olívia Ž.....

Dátum: 20.09.2014

Kritérium	Indikátory	Áno	Niekedy áno	Niekedy nie	Vôbec nie	Poznámka
Adaptácia dieťaťa na materskú školu /Sociálno-emocionálna oblasť/	Dieťa bez problémov zvláda odlúčenie od rodičov	X				
	Do MŠ chodí pozitívne naladené, teší sa	X				
	Bez problémov komunikuje s učiteľkou	X				
	Primerane sa zapája do činností		X			
	Využíva rôzne hračky pri hre		X			
	Hru rozvíja, hrá sa s deťmi		X			
	Dieťa rešpektuje základné pravidlá detskej skupiny				X	

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Hodnotenie kognitívnej oblasti

Myslenie	Konkrétne, abstraktné, názorné logické	<i>Abstraktné</i>	
Pamäť	Názorná, motorická, emocionálna, slovno- logická, krátkodobá, trvalá	<i>Krátkodobá</i>	
Pozornosť	Nestála, mimovoľná, úmyselná, neúmyselná	<i>Mimovoľná</i>	
Sústredenosť	Krátkodobá, vydrží 10min., vydrží viac ako 10 min., vydrží menej ako 10 min.	<i>Vydrží menej ako 10 min.</i>	
Schopnosť porozumenia	Slabá, nechápe pokyn, chápe jednoduchý pokyn, nechápe viac pokynov nasled.po sebe, chápe 1 a viac pokynov nasled. za sebou	<i>Chápe jednoduchý pokyn</i>	

Komunikačné kompetencie

Vyjadruje a komunikuje svoje myšlienky: zrozumiteľnosť rečového prejavu, výslovnosť hlások	<i>Reč dieťaťa je zrozumiteľná, výslovnosť má správnu.</i>	
Vedenie dialógu, rozhovor: pochopenie, odpovedanie na otázky	<i>Odpovedá na otázky dospelého, rozumie po slovensky, rozpráva aj rómsky.</i>	
Komunikácia, súvislé vyjadrovanie	<i>Používa jednoduché vety, spontánne sa zapája do rozhovoru detí.</i>	

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Sociálne prostredie považujeme za významný činiteľ, ktorý ovplyvňuje kvalitu a výchovu vzdelávania rómskych detí, pretože sociálne znevýhodňujúce prostredie neposkytuje dostatok podnetov na uspokojovanie takých potrieb, ktoré sú potrebné na primeranú výchovu detí. Dieťa má nedostatok podnetov na rozvoj kognitívnych schopností, rozvoj zmyslov, citov a osobných vlastností.

U detí pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia pozorujeme nedostatočné hygienické a pracovné návyky. Rómske dieťa neovláda slovenský jazyk, slovná zásoba aj v rómskom jazyku je nedostatočná.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Rómske dieťa je veľmi živé, temperamentné a vyžaduje veľa pozornosti od dospelých.

Sledovanie a zaznamenávanie rozvoja jednotlivých detí plní dôležitú úlohu pri vytváraní individuálnych plánov pre rómske deti a a pri príprave aktivít tak, aby zodpovedali edukačným potrebám. Na základe poznania dieťaťa volíme primerané metódy a formy práce, ktoré zohľadňujú silné a slabé stránky a ich využívaním sa u detí rozvíjajú rozmanité záujmy, v ktorých dieťa zaostáva.

Naším cieľom je na základe systematického pozorovania dieťaťa individualizovať prácu s dieťaťom, plánujeme činnosti tak, aby sa vytvárali podmienky na optimálny rozvoj dieťaťa.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Údaje potrebné na zaznamenávanie vývinu dieťaťa získava učiteľka predovšetkým na základe:

- starostlivého pozorovania dieťaťa počas hier, voľných didaktických aktivít a bežných činností v materskej škole a pri pobyte vonku,
- pozorovania dieťaťa priamo v rodine, keď si učiteľka všíma nielen podmienky v ktorých dieťa žije, ale aj komunikáciu a interakciu dieťaťa s rodičmi, súrodencami, či inými členmi rodiny,
- informácií od druhej učiteľky, pedagogickej asistentky spolupôsobiacimi v triede,
- portfólia, do ktorého sa zakladajú práce dieťaťa, odrážajúce úroveň grafomotorických zručností, tvorivosti.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Záver

Pedagogická diagnostika sa v materskej škole realizuje preto, aby učiteľka mohla pomôcť dieťaťu v jeho rozvoji a umožnila mu rozvíjať sa v kognitívnej aj v nonkognitívnej oblasti tak, aby bolo pripravené na úspešný vstup do základnej školy a neskôr do života. Materská škola by mala byť pre každé dieťa príležitosťou zmysluplne, bohato a šťastne prežiť vlastné detstvo, schopná uspokojovať potreby detí, akceptovať ich možnosti, priblížiť výchovu k detskej prirodzenosti, podnecovať detskú zvedavosť, tvorivosť a neustály osobnostný rast. Dieťa je šťastné keď je zdravé, činné a keď cíti uznanie a lásku.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Použité bibliografické odkazy:

Kolektív autorov: *Metodika predprimárneho vzdelávania*. Partizánske: EXPRESPRINT, 2011, ISBN 978-80-968777-3-7

ZELINOVÁ, O. : *Pedagogická diagnostika a individuálny vzdelávací program*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X.

VALACHOVÁ, D.: *AKO SPOZNAŤ DIEŤA V MATERSKEJ ŠKOLE. Pedagogická diagnostika v materskej škole*. Bratislava, MPC. ZING PRINT, s.r.o. 2009